

ZAKLJUČENE MLADINSKE DELOVNE AKCIJE SLOVENSKE GORICE 76

Akcija je dala izredno dobre rezultate

Mnoge misli so se utrile ob slovesu; tudi solza se je zalesketala ob slovesu brigadirjev. Slovo je bilo neizbežno, vendar toliko lepše, ker se je prepletalo z obljubo: na svidenje na akciji Slovenske gorice 77. Pa ne samo zato, tudi zaradi velikih uspehov, ki so jih mladi brigadirji dosegali skozi ves čas akcije, od 6. junija do vključno 28. avgusta, ko je akcija slovesno zaključila svojo letošnjo obvezo z nadpovprečnimi rezultati. Besede, izrečene ob slovesu niso bile prazne besede, veliko pa je ostalo nedorečenega, veliko tega se je zapisalo v osebnost slehernega posameznika, ga obogatilo za novo skušnjo, kajti biti brigadir, pomeni mladost, pomeni prijateljstvo, ljubezen, tovarištvo, solidarnost... to niso samo metri izkopanega jarka, lopata, kramp, žulji... to je veliko več — **SOLA SAMOUPRAVLJANJA** — šola za jutri, za vedno. Ne biti brigadir v naši družbi, pomeni biti osiromašen za mladost.

Brigadirji so za sklepno slovesnost pripravili bogat kulturni program. Foto: D. Škofič

Zdravo do prihodnjega leta!

Ob 11. uri dopoldne se je v soboto, 28. avgusta 1976 pričela zaključna slovesnost mladinske delovne akcije Slovenske gorice 76. Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki družbeno-političnega življenja občine Ptuj, krajevne skupnosti Dornava, predstavnik republiškega izvršnega sveta, predstavnik republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije in drugi gostje. Brigadirji so konec akcije popestrili z zelo bogatim kulturnim programom, skozi katerega se je vlekla nit akcije.

O tem, kako so mladi delali skozi akcijo je govorila Lidija Korpar, namestnica komandanta akcije, Jo-

žeta Novaka. 488 brigadirjev je v 65 delovnih dneh opravilo delo v vrednosti 2.437.728,50 dinarjev in izkopali 710 m več jarkov, kot je bilo planirano. Delali so na trasi vzporednega cevovoda na odseku črpalnice v Skorbi do vodohrama v Novi vasi pri Ptuj, ki je del transportnega vodovodnega voda za oskrbo levega brega Drave s pitno vodo in ki bo temelj za nadaljnje delo na področju oskrbe z vodo žejnega območja ptujske občine. V akciji so sodelovali mladi iz mariborske, ljubljanske, primorske, celjske, zasavske, koroške, notranjske in prekmurske regije pa tudi nekaj mladih iz sosednjih republik in skupina iz Nemčije.

Brigadirje so pozdravili še Franjo Gnišek, predsednik izvršnega sveta SO Ptuj, Konrad Verčič, predsednik zbora delegatov krajevne skupnosti Dornava, predstavnik republiškega izvršnega sveta, tov. Lipič in predsednik občinske konference SZDL Ptuj, Stanko Lepej. Vsi so brigadirjem izrekli pohvalo za njihovo delo na trasi in v interesnih dejavnostih ter jih povabili, da se znova odzovejo klicu solidarnosti tudi prihodnje leto. Metod Zalar, član sekretariata republiške konference ZSMS pa je nato podelil udarniške značke vsem, ki so še dodatno prispevali k uspehu akcije: Franju Gnišku, Ferdu Veingerlu, Jožetu Cvetku,

Dušanu Parazajdi, Milanu Čučku, Petru Kodriču, Alojzu Korošču in Romanu Sagadinu ter delavcem zavoda dr. Marjana Borštnerja v Dornavi.

Po tem, ko so komandanti posameznih brigad pristopili k drogu z zastavo in jo spustili ter tako simbolično zaključili akcijo, se je po bližnji okolici začelo viti kolo brigadirjev. Brigadirska pesem pa je še dolgo zvenela in odmevala, vse do trenutka, ko je bilo treba oditi, reči srečno prijazni okolici, ljudem novim prijateljem, tovarišem in reči **ZDRAVO DO PRIHODNJEGA LETA!** akcije SLOVENSKE GORICE 77.

MG

PRENOVLJENE ŠOLE SPREJELE SPOČITE UČENCE

Kot bi trenil, sta minila dva meseca brezskrbnih počitniških dni in učenci so včeraj zopet napolnili učilnice. Ne samo to, marsikje so se morale male, znanja željne glave stiskati tudi po šolskih hodnikih, da so jim tovarišice lahko povedale kje in kdaj bodo imeli pouk, kajti učilnic je zmanjkalo. Ta prostorska stiska je bila včeraj prisotna skoraj na vseh osnovnih, pa tudi na nekaterih srednjih šolah v ptujski občini.

Mnogokje so se v zadnjih počitniških dnevih hiteli z obnovitvenimi deli šolskih prostorov, da lahko pouk poteka brez motenj in zastojev. Seveda je delavce marsikje prehitel čas in adaptacijskih del niso mogli končati v času počitnic. Tako so na osnovni šoli Toneta Znidarčiča v Ptuj do 1. septembra opravili le najnujnejša pleskarska dela, medtem ko adaptacija strehe poteka še v teh dneh. Precej se je zataknilo na nekaterih šolah na podeželju. Tako se bodo učenci s Ptujске gore in okolice v septembru vozili

v Majšperk k pouku, saj delavci „Drave“ niso mogli dokončati vseh del v avgustu. To je prav gotovo neprijetno za učence, tako s pedagoških kot tudi iz drugih vidikov.

Ob vsem tem ne moremo stati ob strani in mirno gledati na šolsko mladino, ki se srečuje s takšnimi problemi. Porajajo se nam razna vprašanja: Kako bomo rešili problem šolstva v naši občini? Kdaj bo šolstvo v ptujski občini doseglo republiško raven? Še bi lahko našli mnogo takšnih in podobnih vpra-

šanj, čeprav je odgovor na vsa ta vprašanja: KO BO ZGRAJEN SREDNJEŠOLSKI CENTER V PTUJU. To bo možno le, če bomo v akcijo stopili vsi občani in s tem pripomogli k boljšim razmeram šolstva v naši občini. Upamo lahko na najboljšo, vendar se bodo odločali med „za“ ali „proti“. Morali bomo napeti vse sile, da bo akcija uspela, saj je za razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti nujno potreben izobraženi kader, ki ga pa danes žal še marsikje primanjkuje. B. Vodušek

Naša vina na sejmu v Ljubljani

Prejšnji torek je bila v dvorani gospodarskega razstavišča v Ljubljani tiskovna konferenca posvečena 2. svetovni razstavi vin in 22. mednarodnem vinogradniško-vinarskem sejmu. Novinarje so seznanili tudi z otvoritvijo vinoteke, v kateri bodo najzanimivejši in tudi najkvalitetnejši arhivski primerki vin.

Med letošnjimi razstavljalci na mednarodnem vinogradniško-vinarskem sejmu v Ljubljani je tudi TOZD Kletarstvo, Slovenske gorice Ptuj. Razstavlja v okviru poslovnega združenja Slovenije. Svoja vina ima tudi na voljo na posebnih poizkušnjah. Uradna otvoritev je bila v ponedeljek 30. avgusta. S. M.

Zavarovanje plačil — upoštevanje zakona

Izvršni svet skupščine občine Ptuj je na eni od zadnjih sej obravnaval tudi informacij o okrožnega javnega tožilstva o izvajanju zakona o zavarovanju plačil, ki je začel veljati s prvim aprilom letos.

Podatki, da je bilo do konca julija letos takih kršitev na območju ptujske in ormoške občine, obe občini spadata pod območje SDK — podružnice Ptuj, razmeroma malo, kažejo na to, da so delavci SDK Ptuj storili mnogo na tem področju. Poskrbeli so za to, da so bili vsi računovodje in drugi delavci na delovnih mestih, ki imajo opravka z računi, v glavnem seznanjeni s predpisi, na posamezne spodrsiljave pa so sproti opozarjali.

Kljub temu je bilo nekaj drobnih kršitev, na katere v bodoče ne bodo organi kontrole le opozarjali, temveč bodo morali kršitelje zakona o zavarovanju plačil tudi prijaviti. Zlasti se to velja za delavce, v negospodarskih dejavnostih — v šolah, raznih zavodih, v krajevnih skupnostih, raznih organizacijah in društvih, kjer

delavci ne opravljajo le računovodskih poslov, temveč tudi druge administrativne in organizacijsko-tehnične, zato se kaj lahko zgodi, da „spregledajo“ to ali ono področnost, ki pa že pomeni kršitev.

Doslej je bilo največ kršitev v tem, da so si posamezniki napačno razlagali, kdaj nastane dolžniško-upniško razmerje, eni so si tolmачili, da velja datum izstave naročilnice, drugi, da šele datum prejema računa in podobno. Tu je treba znova predvsem opozoriti na to, da začne teči rok plačila od datuma, ko je bil sklenjen pravi posel, dobavljeno blago ali izvršena storitev in da praznični dnevi ne prekinjajo roka plačila. Sicer je treba opozorila SDK v zvezi z izvajanjem tega zakona vzeti resno in odgovorno pa ne bo večjih kršitev.

Ocena najširšega dogovora

Počitnice so za nami; dokaj šibkemu političnemu utripu, ki se je vlekel skozi ta čas, se približuje močan političen trenutek, trenutek, ko je treba akcijo približati koncu. Tega pa ne razumimo napak, da med počitnicami nismo ničesar delali; smo, vendar smo težišče dela usmerili v predpočitniški čas.

Široko zasnovana akcija javne razprave osnutka zakona o združenem delu kot najširšega dogovora delovnih ljudi v naši družbi, se počasi bliža sklepu. Zakon, ki ga je naš človek sprejel kot pomemben prispevek k družbeni stabilizaciji in kot najpomembnejši revolucionarni akt po sprejetju novega besedila ustave, je prisoten v vsakodnevnem življenju delovnega človeka. Pomeni še več — temelj, na katerem gradi združeno delo, pomeni položaj delavca v naši družbi.

Že v pripravi na javno razpravo smo poudarjali, da je zakon temeljna sestavina našega današnjega in jutrišnjega razvoja v boju za enotno, celovito, zakonsko ureditev združenega dela. V razpravi smo v ospredje postavili vsebinsko plat zakona, ne le zgolj informacijo. Zato jo je vabil in usmerjal, ne samo družbeno-političen delavec, temveč temeljni nosilec proizvodnega procesa — delavec, ki je tudi predmet razmerij, ki jih ureja ta zakon.

Analize samoupravne organiziranosti so ob soočanju z zakonom pokazale stopnjo samoupravne organiziranosti. Analize pa niso bile zgolj same sebi namen; njihova vloga je trajnejša in daljnosežnejša, saj bo v veliko pomoč v nadaljnjem razvoju samoupravnih odnosov, ne samo v organizacijah združenega dela, temveč v družbi kot celoti. Zakon, ki je pred nami pa ni postavil piko na i, je le okvir, v katerem bo gradila vsakodnevna praksa.

Ko se v tem trenutku pripravljamo na obračun, na oceno javne razprave, ugotavljamo, da le-ta ni tekla povsod tako kot smo želeli; ugotovitev velja tako za TOZD kot tudi za krajevne skupnosti. Zamudniki in vsi tisti, ki so javno razpravo sprejeli zgolj kot breme in se niso soočili s svojo analizo samoupravnih odnosov, morajo na popravni izpit! Za vse te pa velja, da bodo to napako krepko občutili že v prihodnjem letu, ko bo nastopila široka akcija usklajevanja.

V mesecu septembru bomo zbrali dokončne pripombe k osnutku zakona o združenem delu v SR Sloveniji. Republiška konferenca Zveze sindikatov z oceno javne razprave bo zasedala okrog 20. septembra. Občinski sveti zveze sindikatov se pripravljajo na občinske konference, na katerih bodo politično in samoupravno pa tudi organizacijsko ocenili javne razprave v okviru občine. Ocene, zbrane v občinah skupaj z ocenami republiških odborov bodo zrcalo celotne javne razprave in temelj za izdelavo enotne ocene razprave. V ptujski občini je večina odborov sindikata delavcev posameznih dejavnosti že izrekla oceno razprave v svojih sredinah; občinska konferenca pa se bo sestala do 15. septembra.

Ze prve ocene razprave v ptujski občini kažejo pozitivne rezultate; delavci so zakon sprejeli kot svoj zakon, kot zakon, ki jim omogoča najširšo samoupravo na vseh področjih našega družbeno-političnega življenja. Enako velja tudi za ocene javnih razprav v ormoški in slovensko-bistriški občini.

Predlog zakona bo sprejet do konca letošnjega leta. Ker gre za dolgoročno spreminjanje družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov v naši družbeni skupnosti, je njegova vsebina last slehernega izmed nas in hkrati obveza, da bomo njegovo vsebino v praksi tudi dosledno uresničevali.

M. Gajzer

Protesti se nadaljujejo

V naše uredništvo še kar naprej prihajajo kopije protestnih pism, ki jih delovni ljudje in občani ptujske občine pošiljajo na pristojne forume, v njih izražajo ogorčenje zaradi postopkov avstrijske vlade, ki krnijo pravice slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Delavci podjetja za PTT promet, TOZD Ptuj so v svojem pismu obsodili ravnanje avstrijske policije proti Slovincem na Koroškem in sprašujejo avstrijsko vlado, ki sama zase trdi, da je demokratična, zakaj dovoljuje take brutalne postopke.

Ko so se koncem avgusta prosvetni delavci, po počitnicah vrnili na svoja delovna mesta, so se v marsikaterem delovnem kolektivu tudi zbrali na protestnem sestanku, od-

ločno obsodili politiko preštevanja in pritiska, politiko popuščanja fašističnim silam v sosednji Avstriji. „Prosvetni delavci zahtevamo, da sklepi Helsinške pogodbe zaživijo v vsej svoji veličini...“ so zapisali v svojem pismu člani kolektiva osnovne šole Franca Osojnika iz Ptuj.

Tik preden je šel ta sestavek v tiskarski stroj smo še zvedeli, da so se učitelji in vodstvo mladinske in pionirske organizacije na OŠ Martina Koresa v Podlehniku, včeraj na prvi dan pouka v novem šolskem letu, dogovorili, da bodo danes organizirali protestno zborovanje vseh učencev in učiteljev na tej šoli.

ff

Mladinska delovna brigada „Jožeta Kerenčiča“

Tovarna „Jože Kerenčič“ v Ormožu je pokrovitelj mladinske delovne brigade „Posočje 76“. Preteklo nedeljo, 29. avgusta, je iz Maribora odpotovala mladinska delovna brigada na delovno akcijo „Posočje 76“. Brigada, sestavljena iz 55 mladincev mariborske regije, nosi ime po narodnem heroju Jožetu Kerenčiču. Tako je nastala prva mladinska delovna brigada, ki bo nosila ime po znamenit revolucionarju, ki je živel in delal v Ormožu. Tovarna Kerenčič je prispevala celotno delovno in športno opremo, ki jo brigada potrebuje za normalno delo.

Akcije, ki bo od 29. avgusta do 19. septembra letos, se bodo udeležili mladi iz Slov. Bistrice, Ormoža, Lenarta, Maribora in Ptuj.

zk

Zadnja izmena brigadirjev akcije Slovenske gorice 76 je v protestni povorki obšla ptujske ulice. Foto: B. Vodušek

Ivan Cankar in delavsko gibanje

Razstavo je odprl Vladimir Ban, predsednik skupščine kulture skupnosti Ptuj.

Foto: Langerholc

V razstavnem paviljonu Dušana Kvedra v Ptuj je bila v sredo 25. avgusta v okviru VI. ptujskih kulturnih srečanj otvoritev razstave Ivan Cankar in delavsko gibanje. Razstavo je pripravil Arhiv SRS ob stoletnici Cankarjevega rojstva. Razstava je prikaz Cankarjeve politične poti, njegove vključitve v delavsko gibanje, vstop v Jugoslovansko socialno demokratično stranko.

Razstavljeni dokumenti nam pričajo o politični opredelitvi Cankarja, o njegovi kandidaturi na državnozborskih volitvah leta 1907, njegova predavanja, ki jih lahko preberemo na razstavnih panojih pa nam pričajo, kako živa in aktualna je Cankarjeva beseda še danes, saj je njegova misel o vlogi delavskega razreda v boju za narodno in socialno osvoboditev bila že sestavni del našega narodno osvobodilnega boja. Ptujski Zgodovinski arhiv je k razstavi Arhiva SRS dodal še gradivo o dogodkih v Ptuj, leta 1908, kot odmev na Cankarjevo predavanje istega leta v Trstu, ki ga je pripravil ob štiristoletnici Trubarjevega rojstva.

Razstava je odprta vsak dan od 11. do 16. ure, skupine pa, ki bi si želele ogledati razstavo izven tega časa morajo to sporočiti Kulturni skupnosti občine Ptuj. Gotovo bodo s pričetkom pouka razstavo obiskali dijaki in šolarji, pričakovati pa je, da si bodo razstavo ogledali tudi delovni kolektivi in tako počastili stoletnico Cankarjevega rojstva.

Razstava, ki je v okviru VI. ptuj-

Rimske vladavine pri nas je bilo konec pred 1600 leti, nas pa vedno bolj zanima, kako so živeli naši predniki v starodavnem Peotovu. V nahajališču rimskih izkopanin ob Volkmerjevi cesti v Ptuj je tri tedne dela skupina mladih arheologov — študentov pod vodstvom Božidarja Slapšaka, asistenta na filozofski fakulteti v Ljubljani. Izkopavanje starin je organizirala raziskovalna skupnost Slovenije in pri izkopavanju sodelujeta arheološki seminar ljubljanske fakultete in pokrajinski muzej v Ptuj.

Študentje pri tem raziskovanju uvajajo nov način pri obdelavi izkopanin. Obdelujejo jih kar na terenu. Odkrili so obrtno predmestje antičnega Ptuja. Temelji zgradb in cesta, ki je vodila mimo njih kažejo značilno rimsko arhitekturo. V eni izmed hiš so našli tudi ostanke preproste centralne kurjave. Rimljani so imeli v svojih hišah posebne prostore, kjer so kurili, pod podom in v stenah pa je bil prazen prostor. Zrak v njem so segrevali in tako ogrevali ves prostor. Stene hiš so bile grajene v obliki ribje kosti. Med zidovi so črepinje lončenih vrčev, skled, pokrovi, krožnikov, kipev ... Izkopali so tudi kovinske posode, okrasne sponke, nože, kipe in steklene predmete. Veliko izkopanih posod ima okrasne ornamente.

Študentje začno delati ob šestih zjutraj in z delavci izkopavajo in umivajo predmete na terenu, popoldan pa obdelujejo izkopani material. Vse predmete umijejo, posušijo, jih narišejo iz različnih

Ptuj — neizčrpna jama rimske arhitekture

perspektiv, nazadnje jih spravijo v papirnate vrečke. Izkopanine bodo preučili na fakulteti, jih z mavcem zlepi, ker so skoraj vsi lončeni in stekleni predmeti v črepinjah in na koncu vrnili pokrajinskemu muzeju v Ptuj.

To nahajališče sodi v čas od drugega do četrtega stoletja po našem štetju in odkrivajo urbanistično zgodovino tega dela Ptuja. Ob tem izkopavanju še niso prišli do dna zanimivega izsledja in upajo, da bodo v nadaljevanju akcije odprli še večje komplekse, celotne arhitekture, tako da bo postalo jasno sožitje med razkošnimi in obrtnimi gradnjami.

Vedno hitrejši napredek tehnike, nova nahajališča izkopanin in nova obdelava le-teh nam vsako leto bolj osvetlujejo mrak preteklih obdobij. Tudi najbolj drobni in za nestrokovno oko nepomembni koščki stare posode, okraskov, nakita in številnih podobnih predmetov nam kažejo življenje že zdavnaj preživelega.

In kako gledamo na to mi, Ptujčani? Morda se v vrvežu vsakodnevnega življenja niti ne ozremo tako daleč nazaj in nam gre takšna novica pri enem ušesu noter, skozi drugo pa ven. Naše staro mesto skriva v sebi ostanke starih kultur, mnoge grobove naših prednikov in molči. Vesna Krajnc

Študenti pri izkopavanju temeljev rimskih zgradb.

Foto: M. Ozmec

Vojaki — ljubitelji domačih viž

Za domačo zabavno glasbo je precejšnje zanimanje tudi med mladimi vojaki, ki služijo kadrovski rok v Ptuj. Med nedavnim osmim ptujskim festivalom DZG je ansambl Vikija Ašiča iz Celja s pestrim programom razvedril vojake v vojašnici Dušana Kvedra v Ptuj.

Vojaki ptujске gaznizije so z zanimanjem spremljali program ansambla Vikija Ašiča (harmonika) in ga nagradili z živahnim aplavzom.

Foto: M. Ozmec

MOŠKI PEVSKI ZBOR LESNE INDUSTRIJE SLOVENIJE

Tistim, ki so si ogledali prvi večer letošnjega ptujskega festivala domače zabavne glasbe zbora ni potrebno posebej predstavljati, saj so nastopili v revijskem delu programa. Zbor združuje sedem

Združen pevski zbor Lesne industrije Slovenije z zaščitnimi znaki delovnih organizacij, katerim pripadajo posamezni okteti.

oktetov njihov zborovodja pa je Tomaž Tozon. Zbrala jih je skupna želja po lepi domači slovenski pesmi, predvsem pa spoznanje, da so v skupnosti pripravljeni pokazati mnogo. Tako so zapisali v brošuro, ki so jo izdali letos ob srečanju vseh oktetov v Prevaljah na Koroškem.

Želja po ustanovitvi zbora lesne industrije Slovenije se je porodila že po prvem srečanju oktetov leta 1973, od takrat so že mnogokrat nastopili skupaj in vedno navdušili. Sedeset-članski zbor sestavljajo pevec iz Jelovice v Skofji Loki, Javorja Pivka, Logaškega Logatca, Marlesa iz Maribora, Trisa iz Slovenj Gradca in TRO-ja iz Prevalj. Pevec so po poklicu mizarji, ključavničarji, strugarji, avtomehaniki in inženirji raznih strok. Zbor, ki je navdušil tudi ptujsko občinstvo je res edini te vrste v Sloveniji in ne samo, da kot celota navdušuje, tudi nastop posameznih oktetov je nepozaben.

Prav gotovo si srečanja z zborom kot s posameznimi okteti želi vsakdo, ki mu je pri srcu lepa domača pesem in dobro petje.

N. P.

PTUJSKI BORCI V ŠPANSKI DRŽAVLJANSKI VOJNI, KI JE IZBRUHNILA PRED 40. LETI

Letos obujamo spomin na zelo pomembne zgodovinske dogodke v Španiji pred štiridesetimi leti, na oborožen upor španske reakcije, španske buržoazije, ki se je oklenila generala Franca in drugih njej zvestih častnikov in sprožila oborožen upor proti vladajoči Ljudski fronti.

Znano je, da je v Španiji zmagala na februarjskih volitvah leta 1936 Ljudska fronta, ki je imela v načrtu pravično razdeliti ogromno zemljiško posest cerkve in plemstva med kmete in izboljšati delavcem življenjske razmere. General Franco je začel z oboroženim uporom 17. julija 1936. Ljudstvo je udeležilo upor v Madridu, Barceloni, Valenciji in še v mnogih krajih, kjer je izbruhnil in Ljudska fronta je obdržala oblast v svojih rokah.

V začetku avgusta 1936 pa je Franco pripeljal na španska tla na jugu Španije vojaške enote iz Maroka in zaprosil za vojaško pomoč fašistično Italijo in nacistično Nemčijo. Z njihovo ogromno pomočjo v orožju, letalih in vojaštvu je marca 1939 do konca strl moč republikanske vojske; to je vojske Ljudske fronte. Nato je 1. aprila 1939 proglasil svojo zmago.

Da bi pomagali hudo ogroženi vojski Ljudske fronte v Španiji, so komunisti po vsem svetu, pa tudi druge demokratične sile, začeli zbirati takoj po izbruhu španske državljanske vojne prostovoljce in jih zbrale leta 1936 in 1937 okrog 35.000 iz 53 dežel. Med njimi je bilo tudi okrog 1660 Jugoslovancev. Več kot polovica prijavljenih Jugoslovancev je bilo izseljencev, največ iz Francije in Belgije, manj pa iz Amerike, Sovjetske zveze in iz drugih dežel. Že 1. novembra 1936 so v Španiji oblikovali prvo mednarodno brigado, imenovano XI. brigada, nato pa še druge.

Leta 1937 je štela moč Francove armade okrog 500.000 moč, približno toliko pa tudi republikanske armade. V Frankovi armadi se je nakopičilo kar

150.000 italijanskih in 50.000 nemških ter 10.000 portugalskih vojakov; drugi pa so bili Afrikanci in po zavzemanju pokrajin domači mobiliziranci.

Po končani vojni so našli nad milijon padlih. Španska državljanska vojna v letih od 1936 do 1939 pa je kljub zmagi desnice pomenila velik korak k razvoju mednarodne demokratične solidarnosti in je španskim borcem posredovala toliko bojnih izkušenj, da so z njimi prispevali k zmagam širom po svetu v boju proti fašističnim silam med drugo svetovno vojno. Zelo lep primer za to je sama Jugoslavija, kjer so španski borci zavzemali odgovorne položaje v osvobodilni vojski.

Španski borci pred odhodom v Španijo pri Lacku

V Novi vasi pri Ptuj je kmet Jože Lacko in član KP od leta 1932 sprejel pod svojo streho prostovoljce pred odhodom v Španijo iz ptujskega okraja. Leta 1936 sta se pred odhodom v Španijo pri njem zadržala več dni znana jugoslovanska komunistična Otmara Krenčič in Rudi Simonović, nato pa še ptujski prostovoljci Franc Dolenc, Franc Lazar, Polde Mendaš in Dušan Pautar, ki so prispeli v Španijo leta 1937.

Iz ljutomerskega okraja je odšel v Španijo Drago Senčar roj. 1912 v Mali Nedelji, po poklicu delavec. Tudi on je prišel v Španijo leta 1937, padel pa je ob umiku v Kataloniji v prvih dneh februarja 1939, ali pa že v zadnjih dneh januarja. Za njega ne vemo, če se je pred odhodom v Španijo leta 1937 tudi zadrževal pri Lacku.

Pred odhodom v Španijo so se ptujski prostovoljci za špansko republikansko armado zadrževali še nekaj dni pri železničarju Jakobu Herceru v Rabelčji vasi, Lazar pa pri Francu Krambergerju. Ko je bilo pa vse urejeno za pot so odrinili.

Kako so potovali, je zavito v skrivnost. Vemo, da se španskim prostovoljcem, ki so ilegalno prestopali meje, ni vedno posrečilo priti že pri prvem poizkusu čez meje in se prebiti do Pariza, kjer je bilo centralno zbirališče španskih borcev pred tajnim prehodom iz Francije v Španijo. Ohranjeni pa so dokumenti, ki navajajo, kdaj so se prostovoljci prijavili v španskem mestu Albacete, sedežu mednarodnih brigad. Po vrstnem redu prijav bomo, v kolikor je pač odkrito, spoznali življenje španskih prostovoljcev v Španiji iz ptujškega okolišja.

Na pot iz Ptuja so odšli, kakor je ohranjeno v spominu znancev že v jeseni leta 1936 Franc Lazar, Polde Mendaš, Dušan Rautar in Franc Dolenc, v Španijo pa so prispeli leta 1937. Iz Sovjetske zveze je odpotoval v Španijo Ptujčan Tone Žnidarič iz samega Pariza pa Dušan Kveder, ki je tam bival kot politični begunec.

(Še dva nadaljevanja)

V. Rojc

Dr. Fran Brumen

Debelušnost

(4. nadaljevanje in konec)

Kakor povsod v zdravljenju, tako je tudi pri shujšanju zelo pomemben SMOTRNO USMERJEN PSIHIČEN VPLIV, ki ga vidno hujšanje pri zdravem počutju še posebno vzpodbuja.

Nekateri priporočajo uporabljanje sredstev za zmanjševanje apetence. Uspešnost takih sredstev je zadovoljiva le v nekaterih primerih in v začetni dobi uporabljanja. Njihov vpliv z daljšim časom uporabe popušča. Zato je njih uporabljanje upoštevati le individualno in vselej pod nadzorstvom zdravnika.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti preprečevanju zamastitve predvsem pri ženskem spolu in sicer v DOBI PUBERTETE, NOSEČNOSTI IN KLIMAKTERIJI, ko nastopajo večji premiki v spolno-hormonalnih funkcijah.

Ocenitev in prognoza stanja debelušnosti. Posebno opozorilo velja, da so najtrdozvočajnejše tiste zamaščenosti, ki nastopajo pred 10. in po 16. starosti. Pri njih je namreč najtežje doseči izravnano v težji in trajnejši izboljšanja. Praksa dokazuje, da dosežemo najboljše uspehe pri začetnih oblikah pri tistih primerih, ki predhodno še niso doživeli neuspeha v takem zdravljenju. Psihična stabilnost prizadete osebe in dobra utemeljitev sta neiz-

bežni! BREZ SMOTRNEGA PSIHIČNEGA SODELOVANJA NI PRIČAKOVATI ZADOLGO LJIVEGA USPEHA! Svetovno zajete statistike kažejo le 10-odstotne uspehe trajnega znižanja telesne teže po preteku več kot dveh let.

Statistični podatki, ki obravnavajo tako imenovane rizične faktorje doživetja (pri različnih življenjskih zavorovalnicah) kažejo ZA DEBELUŠNE OKROG DESET-LETNO SKRAJŠANJE ŽIVLJENSKE DOBE! Obenem pa tu-

di dober znak, da dosega tisti, ki so si zopet pridobili trajnost normalne teže, enako dolgo življenje, kot normalno težki.

Na koncu še tabela, iz katere je razvidno, kolike naj bodo količine kalorij, ki so pri srednji telesni aktivnosti in srednji toploti življenjskega okolja dnevno potrebne za OBRZANJE IDEALNE TEŽE. (Po National Academy of Sciences, National Research Council, Food and Nutrition Board, Publ. 1146,6. izdaja, Washington 1964)

Idealno znižena teža v kg	Priporočene količine kalorij (kcal)					
	Moški - leta			Ženske - leta		
kg	25	45	64	25	46	65
40	-	-	-	1600	1450	1200
45	-	-	-	1750	1600	1300
50	2500	2050	1750	1900	1700	1450
55	2850	2300	1850	2000	1800	1550
65	2750	2500	2100	2300	2050	1750
70	2900	2600	2200	2400	2200	1850
75	3050	2750	2300	-	-	-
80	3200	2900	2450	-	-	-
85	3350	3050	2550	-	-	-

Če kje v zdravljenju, potem so pri shujševalnih kurah uspehi najbolj odvisni od trdnosti volje prizadete in vstrajnosti zdravnika in bolni-

ka. (Sestavek je dopolnjen po raziskovalcih s tega področja: Dr. W. Kahlke, Dr. R. Sanwald, Dr. K. Schlierf in Dr. P. Wahl-u)

